

Les persones i organitzacions que duen a terme accions formatives dirigides a persones adultes i, més concretament, a la població immigrada extracomunitària² podran trobar en aquest número de la col·lecció Finestra Oberta un seguit de reflexions —consensuades per un extens equip d'experts— a l'entorn de la formació de les persones adultes en general i de les persones de recent immigració en particular. L'aprenentatge de la llengua catalana hi és també tractat i es considera, al llarg del treball, un aspecte essencial d'aquesta formació.

Les reflexions que els autors fan sobre l'oferta actual de formació d'adults a Catalunya —basades en una crítica real i constructiva—, la descripció experimentada de les característiques de la immigració, les consideracions sobre la formació lingüística de la població immigrada, l'enumeració de criteris de qualitat per a tota acció formativa i les propostes de millora del sistema formatiu d'adults —bàsic i ocupacional—, fan d'aquest treball una eina de consulta i de debat utilíssima per als docents d'adults en general i per als professors i professores de català per a adults en particular.

De tots els aspectes esmentats, volem destacar la descripció que els autors fan de la immigració adulta. És una descripció que no pressuposa cap homogeneïtat en el conjunt immigrat i és, tanmateix, una relació de peculiaritats que poden ser comunes a la immigració extracomunitària i útils com a referència a l'hora d'abordar la formació d'un grup adult.

En resum, les característiques que s'hi enumeren són les següents.

Inseguretat / eventualitat

La població adulta immigrada ve, en principi, per millorar la seva qualitat de vida i poder donar noves oportunitats als seus fills.

Per a la majoria dels immigrants adults el tema prioritari és el de la inseguretat legal, que comporta moltes limitacions legals (renovació de documents, controls policials, etc.) i de la vida diària.

Això reforça un sentiment d'eventualitat que els desmotiva respecte de la construcció d'una societat a què no pertanyen, si no és a través d'un treball sovint esgotador i un salari sovint insuficient.

Per als sectors que han assumit que estan aquí, hi ha una manca de referents públics positius i normalitzats. Pocs aspectes indiquen en positiu la presència de la immigració entre nosaltres. Els mitjans de comunicació parlen, en general, més de conflictes que d'iniciatives constructives quan es refereixen a la immigració. Cal avançar més en la normalització intercultural.

Ciutadania desigual

Els immigrants tenen una consciència induïda que són ciutadans de segona, sobretot per les condicions de vida: habitatge, treball, salari, control en la distribució dels fills a les escoles, etc.

Això provoca sovint una percepció constant de la diferència i de la desigualtat més que de la diversitat, i fa que molts fets quotidians que els afecten negativament siguin atribuïts al resultat lògic d'una voluntat d'exclusió pràctica, instintiva i intencionada per part de la societat autòctona.

Bona part de la població que arriba immigrada forma part de sectors actius, emprenedors, dinàmics i inquiets del seu país, capaç d'enormes reptes i sacrificis. No sempre han calculat suficientment que a l'ingent esforç individual per venir calia

afegir l'ingent esforç quotidià per ser-hi.

Entre la població immigrada es dóna, més que entre l'autòctona, una influència forta de la consciència col·lectiva de grup sobre l'autonomia personal. Es poden copsar canvis de comportament en persones vingudes fa temps, en la mesura que ha crescut el seu propi col·lectiu.

La integració de les persones immigrades com a ciutadanes de ple dret significa que haurien d'assumir, en igualtat de condicions, les responsabilitats socials que els corresponen en la vida quotidiana. Les dificultats i resistències de qualsevol ciutadà a assumir responsabilitats es multipliquen en el seu cas per les resistències provocades per tots els factors esmentats.

Aspectes laborals

L'acceptació acrítica de l'argument que justifica la bondat de la immigració per la necessitat de cobrir les carències del desenvolupament dels nostres països (demogràfiques i laborals) condemna inconscientment les persones immigrades a fer els treballs menys qualificats, penosos, precaris i mal pagats.

La població autòctona accepta la competència de la població immigrada en feines socialment ben considerades, sempre que no sobrepassi cert llindar laboral i cert èxit social.

Estereotips i codis interpretatius

Sovint la població autòctona alimenta i generalitza estereotips negatius respecte de persones immigrades de diversos països, que passen d'un grup a un altre sense contrast amb la realitat o malgrat que aquest contrast els contradigui.

Hi ha manca de codis adequats lingüístics, culturals, socials i de capacitació laboral per interpretar la nova situació: la població immigrada que té capacitats i acreditació acadèmica queda molt condicionada per totes les limitacions que configuren la immigració.

Didàctica

Una lectura recomanada per als professors i professores de català per a adults

Alfons Formariz i Miquel Casanovas. *Educació de persones adultes i immigració extracomunitària*. 2a ed. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2001 (Finestra Oberta; 16)¹

Autor

Jordi Esteban

Algunes persones immigrades opten per encarar el futur prescindint o oblidant el passat en un procés de «superintegració» assimilacionista.

Dins les famílies sovint és present el xoc intrafamiliar amb dos elements clau: el generacional i el cultural. La recomposició dels espais de l'home i la dona és un dels dilemes culturals fonamentals.

Aspectes psicosocials

Els aspectes anteriors s'interioritzen de forma individual i poden derivar en conflictes personals com l'escissió de la pròpia identitat i la dificultat per assolir l'autoestima i l'harmonia interior.

La ignorància de les dificultats associades a l'emigració fa que, sovint, la població autòctona vegi les persones immigrades com a minusvàlides i s'hi adrecin amb un paternalisme que pot provocar reaccions de submissió i regressió.

En acabar aquest capítol de característiques, els autors reconeixen que hi ha molts sectors socials autòctons que volen fer

aportacions positives a la temàtica de la immigració i manifesten que sovint entre ells hi ha poca elaboració conjunta, excessiva parcel·lació i poca col·laboració. Demanen a les associacions solidàries que vetllin perquè la població immigrada tingui el màxim protagonisme possible. També afirmen que ja hi ha moltes experiències que se situen en la construcció del permanent mestissatge i en l'intent de resolució dels conflictes sense negar-los, ni negar la realitat, i finalment manifesten que el treball que presenten vol fer palesa la postura de confiar en les capacitats de la societat per avançar i superar de forma positiva els seus dilemes.

Notes

1. Fundació Jaume Bofill: C. Provença, 324 08037 Barcelona. Telèfon 934 588 700. Adreça electrònica fbofill@fbofill.org
2. Els autors indiquen que el terme «immigració extracomunitària» tenen una connotació geogràfica (ciutadans i

ciutadanes que no pertanyen a la UE), però inclouen també una determinació econòmica: persones provinents de països pobres —empobrits pel repartiment internacional de la riquesa— i que no pertanyen a cap minoria acomodada del lloc d'origen.